DISSERTATIO MEDICA INAVGVRALIS
DE
ARTHRITIDE

QVAM
RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO
GVILIELMO HENRICO
DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE, MONTIVM, ANGARIAE,
GVESTPHALIAEQVE, RELIQVA,
AVCTORITATE ET CONSENSV
GRATIOSISSIMÆ FACVLTATIS MEDICAE
IN ALMA SALANA
SVB PRAESIDIO
HERM. FRIDER. TEICHMEYERI
PHIL. ET MED. DOCT. ANATOMIAE, CHIRVRGIAE AC BOTANICES P. P. O.
SERENISSIMORVM SAXONIAE DVCVM VINARIENSIS ATQVE ISNACENS. CONSILIARII AVLICI ET ARCHIATRI, ACAD. IMPERIAL. LEOPOLD.
CAROLIN. AC SOC. SCIENT. REG. BORVSS. SODALIS
PATRONI ET PRAECEPTORIS SVI COLENDISSIMI
PRO LICENTIA
SVMMOS IN ARTE MEDICA HONORES
IVRA ET PRIVILEGIA DOCTORALIA
LEGITIME, MORE MAIORVM, CONSEQVENDI
PVBLICAE ET SOLENNI DISQVISITIONI
SVBMITTIT AVCTOR
HEINRICVS PETRVS EICHMANN
HERTZBERGA - HANNOV.
AD DIEM FEBRVAR. M DCC XXXIII.
HORIS ANTE- ET POMERIDIANIS.

IENAE, LITERIS HORNIANIS.

VIRO
PERILLVSTRI,
GENEROSISSIMO ATQVE EXCELLENTISSIMO
D O M I N O
ERNESTO DE STEINBERG
SACRI ROMANI IMPERII LIBERO BARONI
MAGNAE BRITANNIAE REGIS ET ELECTORIS BRVN-
SVICENSIS AC LVNEBVRGENSIS CONSILIARIO IN-
TIMO ET DVCATVS GRVBENHAGENSIS PRAEFECTO
HAEREDITARIO DOMINO IN BODENBVRG
ET RELIQVA

DOMINO MEO GRATIOSISSIMO

HANC DISSERTATIONEM INAVGVRALEM

OMNI ANIMI SVBMISSIONE

D. D. D.

HENRICVS PETRVS EICHMANNVS.

MADRIGAL.

GEehrtester, Du trifft die Wahl,
Indem Du Dich aus Zipperlein wilst
wagen.
Warum? Pabst, Kayser, Cardinal
Sind schon bereit, Dir grossen Danck zu sa-
gen:
Hygea will die erste seyn,
Und reichet Dir, als ihrem ächten Sohne,
Vor solchen Fleiß, den Purpur-Hut zum
Lohne.

Hiermit solte seinen schuldigsten Glückwunsch
abstatten des Herrn DOCTORANDI

Schuldigster Diener,

Sim. Fried. Linnkogel,

Der Artzeney-Kunst beflissener.

§. I.

RTHRITIDEM, ἀπὸ τȣ ἄρθρȣ, ab articulo, tanquam parte affecta, originem trahere, certum atque indubitatum eſt. Hinc etiam communi nomine morbus articularis ſalutatur; a CELSO dolor articulorum, ab HELMONTIO morbus volupe viventium, a Gallis *la Goutte*, item ab aliis latine Gutta vocatur, quoniam putarunt, defluxionem hancce ſucceſſive & quaſi guttatim fieri, teſte FORESTO; ab aliis nominatur *Synovia*, quia morbus hic

 ſedem

* Lib. XXIX. Obſervat. med. tit. de Arthritide. Multi Medici priſcis temporibus ſtatuebant, materiam arthriticam fluere a capite ſucceſſive ad partes. De hac theſi diſputarunt LAURENTIUS, FERNELIUS, FRAMBOISIERIUS, RIVERIUS, SENNERTUS, ZACUTUS, &c. Vide CHESNEAU, Maſſilienſis, Obſervationes medicas, (Lugdun. Batav.) lib. 4. Cap. I. pag. 373.

ſedem plerumque habet in aqua illa mucilaginoſa articulari, ſynovia dicta, vel quia morbus occupat illas partes, quæ a ſynovia humectantur. Alii per jocum arthritidem appellant morbum divitum, vel dominorum, quia hi plenitudinem ſuccorum ſibi laudatiſſimis alimentis acquirunt, a qua hic morbus plerumque originem ducit.

§. II.

Non ſemper autem arthritis univerſalis eſt, nec omnes corporis partes ſimul extorquet; ſed modo hanc, modo illam infeſtat, quo tempore vaga dicitur: Si vero in uno loco, & per certum tempus, dolor conſtanter permanet, fixa audit. Pro partium affectarum diverſitate varia ſortitur nomina. Si circa maxillam ferociat, *Siagonogra*, circa collum *Trochleagra*, vel *Trachleagra*, circa ſpinam dorſi *Rachiſagra*, circa ſcapulas *Omagra*, circa cubitum *Pechiagra*, circa lumbos *Lumbago*, circa coxam *Iſchiadicus dolor*, vel *Coxagra* nuncupatur; ſi autem manus, earumque digitorum articulos, infeſtat, *Chiragra*, ſi genu, *Gonogra*, ſi denique pedes, *Podagra* ſalutatur.

§. III.

Eſt vero arthritis dolor plus minus vehemens articulorum, vel periodice recurrens, vel ad certum tempus perdurans, quem tumor & rubor circa articulos concomitantur; dependens ab humoribus vitiatis, ſtagnantibus, partes nervoſas lancinantibus, prementibus, & diſtendentibus, ac ſubinde ibi concreſcentibus.

§. IV.

Dudum diſputatum fuit, quid generis loco in hoc morbo ponendum, & an arthritis dolor ſit nominandus, an vero tumor, & inflammatio. Nos, cum aliis, dolorem poſuimus: Hic enim eſt de eſſentia arthritidis, tumor vero & inflammatio non ſemper apparent; obſervatur arthri-

tis

tis interdum cum, interdum ſine tumore. Hoc FORESTVS, l. c. teſtatur, & WILLISIVS * confirmat. Cæterum tumor vix fieri poteſt, quia in arthritide atrociſſima vaſa ſanguifera omnium minima afficiuntur, & malum hærere ſolet in minutiſſimis nervorum ramificationibus, ſpaſmodice contractis, ideo nonnulli in ſpaſmo fibrillarum nervearum minutiſſimarum arthritidis formam quærunt.

§. V.

Ex his, iam dictis, liquido fluit, quod & inflammatio non ſemper in oculos incurrat; poſſe adeſſe inflammationem concedimus, etiam in principio, ſed illa occupat tunc temporis partes articulorum internas, non vero externas, afficit ligamenta, immediate oſſa cingentia, & tendines interiores, & ideo neque ad ſuppurationem, neque gangrænam regulariter vergit. Dolor autem, quem arthritici miſerrimo ejulatu exprimunt, partim gravativus, partim tenſivus, nunc punctorius, lancinans, ardens, & roſivus eſt, dicuntque, oſſa ſibi eſſe luxata, dilacerata, compreſſa, & tanquam a vermibus exeſa, manifeſtiſſimo indicio, quod dolor non ſemper uniformis ſit.

§. VI.

Subjectum arthritidis generale ſunt articuli, termini oſſium extremi, in quibus oſſa interſe ad motum, ſive per enarthroſin, ſive per arthrodiam, & ginglymum, coniunguntur, multis tendinibus & ligamentis ibi exornantur, & ad motum perficiendum adaptantur. Verum nec excludenda eſt plane omnis ſymphyſis, quia dentes in alveo-

 veo-

* Cap. de Arthrit. p. 304. qui ibi inquit: A primo ſtatim inſultu dolores plerumque ſine ullo tumore oriuntur, tametſi poſtea circa morbi ſtatum pars affecta non raro intumeſcat.

veolis maxillarum per gomphosin connexi, a malo arthritico non sint immunes; hinc oritur *odontagra*. Simili modo lingua, eiusque ossa hyoides, per synchondrosin combinata, ab arthritide afficiuntur, qui morbus *glossagra* audit. Speciale vero subiectum arthritidis non potest esse substantia ossea, quia fibræ osseæ non sunt flexiles & tensiles, & quamvis in ossium processibus tophi arthritici reperti fuerint, teste BONETO *, tamen ibi non, sed potius in nervosis partibus dolorem arthriticum fieri, probabile est. Nec cavitates in interstitiis ossium commode subjectum nominari possunt, nisi quatenus constituunt synoviæ receptacula. Vera potius arthritidis subjecta sunt ipsa *periostia*, *perichondria*, *ligamenta*, *tendines*, *vaginulæ tendinum*, *tendinum aponevroses*, *glandulæ mucilaginosæ*, horumque organorum subtilissima vasa sanguifera, lymphatica, & nervorum expansiones.

§. VII.

Periostium membrana illa subtilis & valde sensilis est, ex filamentis minimis nervosis, artificiosissime contextis, composita, ossibus immediate superextensa, vasculis sanguiferis referta, per quæ materia, pro nutritione & augmentatione, adfertur. In ipsis ossium juncturis politæ quædam cartilagines superficies ossium tegunt, quæ motum in articulis facilitant, & omnia impedimenta motus removent. Cartilagines, secundum HAVERUM, ** subtilissimis perichondriis obducuntur, quæ, ob pelluciditatem, fere omnem aciem oculorum fugiunt. Hæc subtilis membrana in omnibus cum periostio convenit, filamentis eiusdem generis constat, eandemque obtinet texturam; hinc

* In Anat. pract. lib. IV. sect. VIII. observat. 1.
** In Osteol. sua nova, p. 328.

hinc nervosa est, & subtilissima, ac fere invisibilia vasa sanguifera continet.

§. VIII.

In articulorum cavitatibus, præter jam dicta, alia quoque tristis hujus sensationis subiecta reperiuntur, glandulæ nempe mucilaginosæ, & ligamenta. Est ligamentum, circa os situm, pars corporis alba, solida, cartilagine mollior, membranis vero durior, ossa conjungens, mutuo colligans, motumque eorum legitimum conservans. Componuntur ligamenta ex fibris sui generis durioribus, nervosis tamen quoad maximam partem, & ex vasculis sanguiferis subtilissimis. Diversimode ligamenta dividuntur pro eorum situ, figura & longitudine; alia enim sunt longa, alia brevia, nunc obliqua, recta, lateralia, antica, postica, nunc rotunda, quæ funiculorum instar ossa conjungunt, & lata, quæ in modum fasciarum & zonarum articulos obducunt, & receptacula & saccos formant, pro continenda synovia. In acetabulo coxæ glandula magna mucilaginosa cum ligamento rotundo & lato afficitur. In articulatione ossis tibiæ & femoris, quæ suis extremitatibus in genu conveniunt, varia ligamenta observantur, partim solida, partim molliora rubicundi coloris, & recte a recentioribus Anatomicis mucaginosa dicta. Adsunt insuper glandulæ mucaginosæ ibi copiosissimæ, partim seorsim positæ, partim cum pinguedine conjunctæ, quæ omnia Dn. Præses in anatomiis publicis auditoribus egregie demonstravit. Huc referri possunt bina ligamenta lunata, in medio ossis femoris, & ossis tibiæ, in specie hujus superficie superiori, sita, a magno VESALIO * annotata,

* In corporis humani fabrica, lib. I. p. 166, & 168. qui ibi ex-

tata, quæ quamuis in media eius parte ſint cartilaginoſa, tamen circa extremitates in membranas flexiles deſinunt, & perichondrio nervoſo obducuntur. Oſſa tarſi, & metatarſi, immo internodia digitorum pedis, infinitis ligamentis inter ſe junguntur. Mirum ideo non eſt, ſi circa has partes ſæviſſimus podagræ cruciatus percipiatur. Inſtitutum noſtrum non eſt, prolixam de omnibus ligamentis pertractare doctrinam. Qui uberiorem deſiderat inſtitutionem, ille evolvere poteſt CAROLVM STEPHANVM, VESALIVM, EVSTACHIVM, VALVERDAM, CASERIVM, LAVRENTIVM, DIMERBROECKIVM, aliosque anatomiæ ſcriptores; in ſpecie recens, doctiſſimum tamen, ſcriptum celeberrimi Archiatri regii, & Lipſienſis Anatomici, WALTHERI, de *Articulis, Ligamentis, & Muſculis*, cum ſupplemento, in quo varia, quæ ad patellam & plantam pedis pertinent, a multis Anatomicis neglecta & prætervifa, accurate traduntur & ſupplentur; item noviſſime editam *Expoſition anatomique de la ſtructure du corps humain* de Mr. WINSLOW, Tome premier, Traité des os frais, de pag. 259. usque ad finem hujus partis.

§. IX.

Ad ſubjecta arthritidis referri debent aponevroſes.* Aponevroſes termini illi nobis ſunt, in quibus tendines oſſibus implantantur. Qui hoſce terminos accurate

preſſe dicit quod impenſe æquales lubricæ ac denique unctuoſo humore oblitæ ſpectentur.

* Terminus hic ſumitur nunc pro nervo, nunc pro fine & cauda muſculi, in ſpecie pro chorda tendinoſa, ſi muſculus in longum tendinem deſinit, interdum pro membrana ſpeciali, quæ haud ſecus ac ipſe tendo a muſculo originem ducit,

rate in iunioribus subjectis perlustrat, videbit, ossa fere nihil aliud esse, quam periostei, tendinum & ligamentorum continuationes. Dudum mota est quæstio, quare arthritis ossa articulata afficiat? sed FERNELIUS * rationem suo tempore agnovit, quando dixit, quod in organis, circa articulos sitis, dentur vasa angustissima, in quibus a levissima caussa sanguinis & lymphæ impurioris obstructio, & fibrillarum nervearum subtilissimarum spasmodica contractio fieri possit. Etenim in perichondriis, periosteis, ligamentis, tendinibus tendinumque vaginulis color observatur albus, & revera niveus. Ideo vasa subtilissima hæc organa perreptant.

§. X.

Ex rationibus, jam adductis, ad arthritidis subjecta pertinent vaginulæ tendinum: Sunt vero hæ vaginulæ tubi, tendines cingentes, mucilaginosa synovia lubricati, in quibus tendines haud secus ac gladii in vaginis libere moventur, sunt membranæ, substantiæ ligamentosæ, flexiles tamen. Hasce vaginulas suo tempore jam indicavit incomparab. EUSTACHIUS, in *Tabulis* suis *anatomicis*. Dn. Præses in sectionibus publ. hasce vaginulas, satis notabiles & longas, in cadaveribus humanis, eorumque musculis, pedis flexoribus & extensoribus, auditoribus demonstravit.

§. XI.

Glandulæ mucosæ, vel mucilaginosæ, articulares dictæ, corpora vesicularia diversæ magnitudinis & figuræ

 sunt,

qualis est in flexura cubiti, a musculo bicipiti pronata, interdum pro vaginula tendinosa, uti a Mr. GARENGEOT, in *Splanchnologia*, p. 10.

* Lib. VI. Pathol. cap. 18.

sunt; in ossium articulatorum membranis, musculorum interstitiis; & circa tendines conspicua, propriis vasculis dotata, quæ ex sanguine humorem mucosum separant, pro partium, quibus adhærent, lubricatione continua. Glandulæ vesiculares vocantur, quoniam ex membranis tenuibus & pellucidis componuntur, quæ in subrotundas cellulas complicantur, adeoque vesiculas referunt.* Usus harum glandularum est, mucosam, aut potius gelatinosam, lympham a sanguine separare, qua ossium articuli, musculorum involucra tendinumque funiculi semper lubrici servantur, vt eo melius citra incalescentiam ac attritionem moveri & inflecti possint. Synovia, in hisce glandulis secreta, maximam cum albumine ovi in pelluciditate & consistentia possidet convenientiam. Dn. Præses eam in cavitatibus articulorum cadaveris fœminini superiori anno sat copiose invenit, publiceque demonstravit, eamque ab acidis affusis coagulavit, & in spissam massam commutavit, manifestissimo indicio, quod, si a blanda salsedine mucilago hæc deflectat, &, ob admixta peregrina salia, viscidítatem nimiam atque acredinem concipiat, membranas ac fibras nerveas in juncturis & musculorum interstitiis tendinumque confiniis vellicare possit; unde varii oriuntur dolores arthritici, partim fixi, partim transitorii, ut & contumax rheumatismus. Quando vero coagulata mucilago, dissipatis particulis aqvosis, in calciforme, vel cretaceum, spissamentum concrescit, oriuntur in articulis tophi, & podagra nodosa infertur. Hæ glandulæ mucilaginosæ, ad synoviam secernendam destinatæ, aliæ sunt maiores, aliæ minores: Maiores rubicundi coloris in magnis articulorum cavitatibus separatim interdum spectantur, ut in acetabulo coxæ, item circa patellam in cavitate genu, aliæ in pinguedine ibi latitant; minores per tendinum & ligamentorum superficies ubique disperguntur, & microscopiorum ope deteguntur.

§. XII.

§. XII.

HAVERVS sibi ipsi tribuit gloriam inventionis harum glandularum, illustris MORGAGNIVS, * de hoc auctore quoque fatetur, eum primum harum glandularum structuram, situm, & genera, præ omnibus aliis, diligentius perlustrasse; veruntamen non negandum, ipsam mucilaginem articulorum, ipsasque glandulas mucilaginosas, vetustioribus Anatomicis iam innotuisse, inter quos memorandi sunt CAROLVS STEPHANVS, ** IACOBVS SYLVIVS, *** VESALIVS, **** ANDREAS LAVRENTIVS. *****

* In Adversariis anatomicis, numero 2. animadvers. 23.

** Carolus Stephanus, Parisinus Anatomicus, Lib. I. de Dissect. partium corp. hum. cap. 28. pag. 53. hæc habet: Eo vinculo præcipue hæc duo ossa connectuntur, recipiunt ab adipe circumfuso quiddam humoris viscosi & pellucidi atque albuginosi, quo juvatur motus, & fit multo facilior, quod singulis maioribus articulationibus est commune, præsertim coxendicis, cubiti, humeri, spondylorum & pedum.

*** Iacobus Sylvius, Isagog. anatom. lib. 1. ita loquitur: Talis adeps nunc solus, nunc cum humore crasso & lento tendines illiniunt, talis quoque adeps in ischii acetabulo & genu existit.

**** Vesalius, Sylvii discipulus, l. antea cit. etiam indicavit synoviam.

***** Andreas Laurentius, in Histor. anatom. lib. 6. cap. 5. pag. 215. inquit: Quintus adipis usus ad motus facilitatem pertinet; sic qui articulorum ligamentis adeps crassior innasci consuevit, partes atterendas illinit, siccare prohibet, & ad motum faciliores reddit.

§. XIII.

Nec ab arthritide immunes sunt nervi ipsi. Praxis Boerhaav. Londin. 1731. impressa, Part. V. p. 198. accusat primario nervos eorumque constitutionem præternaturalem, v. gr. quando papillulæ nervosæ fiunt inperspirabiles, quando solidescunt & comprimuntur, vel si sal subtile peregrinum fluidis nerveis inexistit, quod per papillulas nervorum extremas non evacuatur, sed ibi persistit atque coagulatur. Est in nervis fluidum, & quidem duplex, unum subtile spirituosum, alterum lymphaticum, quod ex nervo optico evidentissime exprimitur; hæc lympha nervorum in statu naturali temperatissima est & dulcissima, interim a dulcedine sua deflectere, acrimoniamque & viscositatem concipere posse, credibile est, quo inducuntur varii morbi, spasmi, convulsiones, & ipsam fieri posse arthritidem, absurdum non est.

§. XIV.

Caussa immediata arthritidis est solutio continui, non quidem facta, sed tantum in fieri constituta, quia vasa repleta & obstructa distenduntur, atque partes nervosæ harumque fibrillulæ ab aculeis salium vellicantur, & sic spasmodice contrahuntur. *Caussam mediatam proximiorem* constituit massa sanguinea vitiata. Vitium autem hoc quærendum tum in quantitate, tum qualitate. Quantitate peccat plethora in hisce subiectis, frequentissime acquisita, vita molliori, luxuriosa & otiosa, epulis lautioribus, poculentis spirituosis & vinosis, ac dum ita succi cumulantur, nulla perfecta massæ sanguineæ circulatio & depuratio in organis se- & excretoriis fieri potest, adeoque massa superflua, ad articulos debilitatos devoluta, vasa ibi angustissima obstruit. Qualitate peccat massa sanguinea, si lympha & synovia, quæ alias in statu naturali benigna & tem-

perata

perata eſt, ac ligamentorum & tendinum fibrillulis tenerrimis damnum non infert, a particulis ſcorbuticis intemperata redditur.

§. XV.

Cuiusnam naturæ hocce fermentum arthriticum ſit, non omnes auctores determinant. Alii accuſant acrimoniam bilioſam, alii ſalſam, alii alcalicam, alii pituitam, alii aquam inſipidam tartareamque, alii acidum. Qui acrimoniam ſalſam defendunt, provocant ad PECHLINI obſervationem. * Hic ex tumore rupto iuvenis arthritici humorem ſalſum effluentem vidit, qui ſtatim in albam calcem concrevit. Huius ſententiæ eſſe videtur KERKRINGIVS, ** qui calcem arthriticorum chimice examinavit, atque ſpiritum, inter ſal ammoniacum & tartarum medium, impetravit, ac ex capite mortuo ſal fixum extraxit, cum ſale tartari conveniens. Qui aquam inſipidam defendunt, provocant ad ſententiam BORRICHII ***, qui ſolam aquam communem ad lapidum tum macro-tum microcoſmi generationem ſufficere docet, & multas aquas, lapides producentes, ſenſibus exploravit, in quibus nullum ſalis invenit veſtigium. Concedimus quoque, in caverna Baumanniana Hercyniæ, in multis ſpeluncis Norvegiæ, ſtalactidem generari, item in aquis Jenenſibus inſipidis tophum inexiſtere, ſed inde non ſequitur, quod nulla ſalia, tanquam terræ ſubtilis menſtrua, in hiſce aquis ſint; a negatione enim ſenſuum ad rei ipſius negationem non valet conſequentia: omnis aqua inſipida ſal eſt, & ſubtilem terram in ſe continet. Aqua calcis vivæ inſipida eſt,

* In Obſervat. med. phyſ. n. 25. pag. 272.

** In Spicileg. anatom. obſervat. 58.

*** In Actis Hafniens. Vol. V. obſ. 81.

eſt, aqua roris maialis quoque nullum continet ſaporem, nihilominus ſi hæc bina miſcentur, terra præcipitatur ſubtilis, & a reſiduo liquido, mediante evaporatione, ſal impetratur nitroſum.

§. XVI.

Nos, cum HARVERO*, primario acidum auſterum in arthritide peccare ſtatuimus, quod cum ſynovia mixtum, craſſioris conſiſtentiæ coagulum producere poteſt, quam omnia alia ſalia, quocunque modo qualificata, & ipſa experientia quotidiana inſuper oſtendit, quod acida magis, quam ſalſa & alcalia, ſint accuſanda, quia a vino Rhenano & Hungarico, copioſius hauſto, arthritis & podagra, ob acidum eminentius, in his vinis contentum, promovetur. Inſuper præſentiam acidi in arthriticis indicant ſudores acidi, ructus acidi, vomitus acidi, alvique obſtructio, &c.

§. XVII.

Ubinam vero indicata hæc intemperies in hoc vel illo ſubiecto generetur, iam inquirendum. In primis viis illam poſſe generari, credibile eſt, ſi viribus ventriculi deficientibus, digeſtio alimentorum non convenienter procedit, cruditatesque acidæ & viſcidæ ibi cumulantur; ſi liquores ſali-

* Hic auctor ſalia omnia accuſat quidem, ſed acidum primario, tanquam cauſſam communiſſimam, defendit. Ideo p. 265. l. c. inquit; ſed vero tertio interdum, immo communiſſime fere, acidum adeſt, aut corroſivi quoddam genus; Hic celeberrimus auctor, qui cum ſynovia ſuſcepit experimenta, ex his concludit pag. 268. acidum, cum auſtero aliquo combinatum, non tantum in ſynovia copioſius coagulum producere poſſe, quam alia ſalia, ſed & craſſioris conſiſtentiæ.

ſalivales alimentis characterem ſcorbuticum communicant; ſi chylus, ob vitia bilis & ſucci pancreatici, non rite perficitur, & in itinere ſuo in venis lacteis contaminatur. Porro generatur materia arthritica, ſi organorum ſanguificationis vires decreſcunt, & a chylo & ſanguine partes inutiles non rite ſegregantur. Omnia viſcera ſunt ſanguificantia organa: Si autem in viſceribus labefactatis chyli in ſanguinem mutatio non peragitur, chyli crudiores particulæ juſto diutius in ſanguine remanent, unde neque in ſanguinem mutantur, neque a ſanguine ſeparantur, ſed in vaſculis minimis artuum ſubſiſtunt, ibique moleſtiam creant. Obſervavit Dn. Præſes multoties in ſanguine arthriticorum, per venam educto, eiusque ſuperficie, cruſtam chyloſam, ſatis craſſam, quæ ad inſtar tunicæ ſolidæ tegebat cruorem inferiorem obſcuriorem. Hæc chyloſa & quaſi caſeoſa materia obſtruit vaſa minutiſſima arteriarum earumque ramificationes, ſecum ducit ſimul ſalia crudiora particulasque terreas. Ideo coagulatur magis in articulis, ipſamque ſynoviam inquinat, ac tandem in tophos cretaceos convertitur. De materia cretacea arthritica quoque non dubitandum: Dn. Præſes liberavit ab arthritide iuvenem ſtudioſum, qui per urinam incredibilem quantitatem huius materiæ cretaceæ excrevit, quæ vitrum urinale ſpatio octidui cruſta inſigni, ad craſſitiem digiti minoris, obducebat. Exſiccata hæc maſſa exacte cum creta poroſa conveniebat, & ad ſcribendum in tabula apta erat. BOERHAAVIUS vidit ex vertebris exſudantem calcem arthriticam. *

§. XVIII.

* Vid. Part. V. Praxeos eius, ſive Commentar. in aphor. de cognoſcend. & curand. morb. Londini edit. 1731. p. 197. & ſeqv. ubi id confirmat, quod theſ. 16. dictum eſt. Inquit enim: Tumor tandem rumpitur, & creta exit e minimis

§. XVIII.

Interdum viſcera primæ & ſecundæ, ita dictæ, elaborationis, vel coctionis, poſſunt eſſe ſaluberrima, & tamen homines ab arthritide vexari. Huius rei rationem quærere debemus in ipſis articulis debilitatis, ubi nervi a cerebro exiſtunt remotiſſimi. Eiusmodi nervi, in tono debilitati, per papillulas extremas non perſpirant liquida incraſſata, quæ dum ibi ſubſiſtunt, maiorem acredinem induunt, nervosque ipſos moleſtant. Simile quid dicendum de vaſculis minimis arterioſis, ſive arteriis ſeroſis ligamentorum & tendinum perioſtiorum, &c. in quibus lympha ſtagnans in coagulum abire incipit, quod primario in plethoricis, & laute viventibus, fieri ſolet, ob nimiam vaſorum repletionem.

§. XIX.

Ad cauſas mediatas remotiores pertinent res naturales, non naturales, & præternaturales. Si res naturales perpendimus, ad morbum producendum quid conferre poteſt temperamentum cholericum, ad iram diſpoſitum, & temperamentum melancholicum, in quibus blanda lymphæ humiditas deficit, particulæ autem ſalinæ acidæ & terreæ abundant, item temperamentum ſanguineum, quatenus illud ad plethoram inclinat; ſecundo diſpoſitio hæreditaria, dum per ſeminis utriusque parentis contagium propagatur, & humoribus non tantum character ſpecificus ſalinus, ſed & partibus ſolidis ſingularis debilitas

vaſculis ruptis, qui ſunt nervi. Hinc credere & concludere cogor, quod cauſa proxima huius mali ſit in nervis, habentibus aliam diſpoſitionem. Ergo ſalem aliquem accuſo.

* Lib. II. Prædict.

tas communicatur. Hinc Hippocrates de illis dicit, quod ægre liberentur. Tertio ætas: Aetas fere nulla ab arthriticis doloribus immunis eſt; vexantur tamen ab eis communiſſime illi, qui in media & ultima ætate ſunt conſtituti, ob inevitabilem humorum intemperiem & viſcoſitatem, ſpirituum & partium ſolidarum debilitatem. *

§. XX.

Inter cauſas n. n. primum locam obtinet aer frigidus, craſſus, nebuloſus, autumnalis, hybernus & vernus **. Haverus primam huius mali occaſionem a frigore deducit, ſimulque in aere frigido ſpiritum acidum nitroſum, cum WILLISIO, MAYOVIO, THRVSTONIO, aliisque Angliæ luminibus, admittit, deſtruentem naturalem ſanguinis mixturam, & figentem particulas volatiles ſpirituoſas ſanguinis. Hunc ſpiritum intra corpus etiam, per poros cutaneos, admit-

C

* Hipp. Aphor. 30. ſect. 6. inquit: Pueri podagra non laborant ante veneris uſum. Quod tamen univerſale non eſt. Ex ſimili fundamento putat, eunuchos podagra non laborare, Aphor. 28. ſect. 6. Item mulieres, inquit, a podagra immunes eſſe, niſi menſtrua defecerint, Sect. 6. Aphor. 29. Quod etiam univerſale non eſt. Nobis magis placent ea, quæ habet BAGLIVIVS, in Oper. pag. 168. qui in omnibus fere cum principiis SYDENHAMII convenit, & dicit, l. c. Arthritis præ cæteris invadit ſenes, qui poſtquam melioris vitæ annos mollius & delicatius transegerint, otio, crapulis, veneri, vino aliisque ſpirituoſis liquoribus, uberius indulſerint, vitam otioſam degunt. Hinc, ſecundum Hippocratem, Lib. II. Prædict. vix ſanantur, & ab arthritide liberantur.

** Teſte Hippocrate, Lib. VI. Aph. 55.

mitti posse, non dubitat, quoniam ipse mercurius, emplastrorum, unguentorum & linimentorum effluvia, utpote longe crassiora, per hancce viam sese in corpus nostrum insinuant; hic spiritus sanguinem praecipitando, qualitatem suam sero communicat, quod ita alteratum, aptum evadit in dispositis ad arthritidem producendam, & coagulandam mucilaginem articulorum. Sunt quidem nonnulli, qui hancce thesin in dubium vocant; quicquid tamen sit, concedere debent, naturam frigoris, qua corpori nostro damnum infert, ita esse comparatam, ut ab ea liquida coagulentur, & in motu suo impediantur, dum vasa constringuntur. Insuper frigus transspirationem insensibilem, ad vitam & sanitatem absolute necessariam, imminuit, & liquidorum motum, tum intrinsecum, tum progressivum, impedit; hinc & illi, quorum pedes sudant, a podagra sunt immunes, minimum ab illa mitius tractantur. Huc pertinet aer, particulis salinis, saturninis, metallicis, arsenicalibus, mercurialibus, sulphureis, &c. impraegnatus atque refertus. Ob salinum aerem, scorbutus & arthritis solemnis est in Hollandia & Anglia, speciatim Londini, ubi non tantum aer marinus, sed & foetidus corrosivus sulphureus carbonum fossilium accusandus, qui aedes corrodit, argentum nigredine, ferrum rubigine contaminat; ideo ibi scorbutus, tabes, phthisis, ulcera foetida, arthritis, rhachitis morbi sunt communissimi: ob aerem salinum fodinarum salis gemmae in Transylvania, arthritis ibi endemia fere existit.

§. XXI.

Errores in cibo & potu proh dolor! ab arthriticis committuntur, & ita hic morbus, culpa aegrotantium, fit insanabilis *, si alimentorum quantitas & qualitas non obser-

* Vid. Differt. Illuft. Dn. ab Heucher, de Arthritide, culpa aegrorum insanabili.

obſervatur. Bacchus eſt pater arthritidis. Ideo ſi potulenta, quantitate nimia, ingurgitantur, ſalia domeſtica menſtrui ventriculi invertuntur, tonus laxatur, & cruditates generantur. Si eſculenta etiam optimæ notæ nimis copioſe ingluttiuntur, menſtruum ventriculi non ſufficit ad illa ſolvenda. Hinc ab utraque cauſa læditur chymificatio, chylus, cruditatibus refertus, & ad ſanguinem delatus, neque motu progreſſivo, neque intrinſeco, ad nutritionem & ſecretionem adaptari poteſt, unde talis maſſa, ad articulos devoluta, vaſa minima obſtruit, in materiam cretaceam convertitur, accreſcit, & arthriticos dolores gignit. Augetur vero malum, ſi alimenta pravæ ſunt qualitatis, ut nimis craſſa, viſcoſa, dura, parum cocta, fumo indurata, ſale, aceto, & ſaccharo condita, quæ activitatem menſtrui ventriculi eludunt, quo pertinent fere omnia vina, in quibus acidum eminet, item & ſpiritus vini, qui albumen ovi, ob acidum prædominans, quoque coagulat, nec minus cereviſia craſſa, & debita fermentatione non rite depurata, unde & Practici ægrotantibus vini potum interdicunt, & aquoſa commendant. Interim vinum rubrum Jenenſe, modice potatum, & non ſulphuratum, cum cereviſia ſecundaria, arthriticis profuiſſe, ex obſervationibus Dn. Præſid. certum eſt. Qui autem ab arthritide immunes vivere cupiunt, illis a SYDENHAMIO, BAGLIVIO, WALDSCHMIDIO, atque DOLAEO *, lac commendatur. A lacte ſumma cruditas ſeparata eſt; lac, eiusque ſerum, ipſam præſentem in corpore humano acrimoniam temperat atque extinguit. Praxis Boerhaaviana commendat lac recens, tepidum, non coctum, quia coctione exhalat tenue illud volatile & ſpirituoſum prin-

* In Tract. de Furia Podagræ lacte victa,

principium, quod ad fluiditatem humorum conservandam utilissimum est.

§. XXII.

Motus membrorum nimis laboriosus, fatigationes & debilitationes in saltationibus, digladiationibus, equitationibus, &c. musculis, tendinibus & ligamentis vim inferre, spiritus dissipare, ac humiditates articulorum absumere & inspissare solent. De Scythis refert HIPPOCRATES *, eos, propter diuturnam equitationem, doloribus articulorum corripi. Regula est generalis, quicquid notabiliter debilitat, illud arthritidem promovet, quo pertinent vigiliæ, modum excedentes; spiritus enim hisce præsentibus non sufficiunt in ventriculo, intestinis, imo ipso corde, ad motus debitos perficiendos, turbatur sic chylificatio, læditur sanguificatio, imminuuntur excretiones, & humores omnes accrescunt, & viscosi redduntur, ex quo fundamento arthritis a RICHARDO MORTON * dicitur morbus sapientum. Sed nihil magis infringit spiritus, viresque exhaurit, corpus refrigerat, humorum temperiem turbat, totamque œconomiam animalem invertit, quam venus immodica, quæ ideo dicitur Dea solvilumba. Utinam omnes omnino homines observent ea, quæ CELSVS de concubitu profert, quando inquit: Concubitus neque nimis concupiscendus, neque nimis pertimescendus est, rarus corpus excitat, frequens solvit. Itali sobrii a venere, Germani a vino podagrizant, dicit BOERHAAVIVS. Plerumque in arthriticis id observatut, quod DOLAEVS, in epistola ad

* Lib. de aquis, aere, & locis.

** In Exercitatione de morb. univers. ubi p. 32. inquit: Immoderata in studiis industria, ob debilitatos spiritus, athritidem provocat.

ad WALDSCHMIDIVM, posuit: Bacchus in tubulos, a venere evacuatos, deponit acria vini recrementa. Denique ad res n. n. pertinent excernenda & retinenda, immo animi affectus. De venere morbifica nihil amplius dicendum; sanguinis evacuationes, urinæ, sudoris, & alvi, modo restant. Si menses vel supprimuntur plane, vel non sufficienter evacuantur; si lochia deficiunt; si hæmorrhoides non fluunt, sed supprimuntur & retardantur, certo certius arthritis acceleratur, quia ita status cacochymicus introducitur. Urina & sudor perpetuæ & utilissimæ sunt secretiones, per quas sanguis depuratur a salibus omnis generis, & particulis terreis, oleosis atque lymphaticis; hinc quoque instantis podagræ signum certissimum est defectus sudoris in pedibus. Alvus sicca & obstructa sæpius a defectu seri urinalis in glandulis coli originem ducit, item a bile, non satis alcalica. Quoniam itaque hæc contingunt in melancholicis & hypochondriacis, ideo arthritidem promovent, & eam instare, haud obscure simul indicant. Ira obstetrix est arthritidis, nihilque magis accrescentias sanguinis accelerat, quam hic affectus, dum omnia viscera omniaque liquida, immo totum corpus modo excessivo commovet; hinc hectici & arthritici plerumque ad iram sunt dispositi, quoniam acrimonia sanguinis copiosissima in illis reperitur, quæ vero per huncce affectum in dies augetur, dum salia volatilia acida temperantia in illo affectu expelluntur.

§. XXIII.

Res p. n. ad producendam arthritidem sæpius symbolum conferre solent, quo pertinet lues venerea, detestabilis ille morbus, qui inter alia symptomata sævissimum dolorum genus secum ducit, quod in capite & circa articulos eorumque internodia ægrotantes excruciat. Hoc

crudelissimum doloris genus *Tortura nocturna* dicitur, quia nocturno tempore inprimis sese manifestat. Referri huc debet scorbutus, unde arthritis vaga scorbutica oritur. Quicquid inquinamentum scorbuticum auget, & obstructiones glandularum promovet, ut obstructio mesenterii, pancreatis, hepatis, lienis, illud etiam ad arthritidem magis disponit. Hic etiam considerari debet renum obstructio & laesio; nam nephritis & arthritis morbi sunt, arctissimo vinculo inter se connexi, & ab una eademque caussa maxime orti. Porro febres continuae acutae malignae, in specie dysenteria, item febres intermittentes, inconvenienter tractatae, & male curatae, de quibus apud SCHENCKIVM, FORESTVM, & RIVERIVM, passim prostant observationes. Etenim hi morbi a salibus heterogeneis acrioribus producuntur, quae quando a massa sanguinea non separantur, ad articulos devolvuntur, unde arthritis & tumores pedum oedematosi in fine horum morborum frequentissimi sunt. Denique contagium a multis Practicis accusatur, communicatum vel per concubitum, teste BOERHAAVIO, l. c. vel per accubitum, sive per sudorem, vel per salivam, &c. Dispositio ad arthritidem tenellis infantibus a nutricibus communicatur per lac, item per salivam, si pulpamenta, ore nutricum & vetularum excepta, scorbutica saliva inquinatur; harum dentes enim plerumque sunt cariosi, & gingiva putrida stomacace est corrupta. Per sudorem contagium communicari posse, haud improbabile est. Lues venerea, scabies, phthisis, & arthritis, sunt quidem morbi chronici; sed tamen simul contagiosi, quorum vera causa consistit in sale quodam destructivo, diversimode determinato. Ideo haec salia fermentifica, de corpore affecto in aliud corpus sanum deportata, similem characterem communicare, & specialem humorum confermentationem instituere posse, certum est. Caeterum prostant multae observationes apud

re-

rerum medicarum scriptores de arthritide, per contagium communicata. Inter omnes curiosissima est ea, quam BLANCARDVS * de cane quodam refert, qui pedes podagrici frequenter linxit, unde canis podagra adeo fuit afflictus, ut neque stare, neque ambulare potuerit.

§. XXIV.

Arthritidem non exiguam obtinere differentiam, ex antea dictis illucescit. Differt enim primo ratione caussarum, tam externarum, quam internarum; hinc est endemia in Hollandia, Anglia, & Transsylvania; contagiosa, per contagium introducta; hæreditaria, a parentibus communicata; plethorica atque scorbutica, &c. Secundo ratione symptomatum alia est cum febri sat forti, alia cum febri miti, alia cum erysipelate, inflammatione, rubore, tumore, suppuratione, alia interdum œdematosa magis, immo cum maculis scorbuticis coniuncta. Tertio ratione modi afficiendi alia est fixa, plerumque in una parte persistens, alia vaga, modo hanc, modo aliam partem occupans, alia lancinans, rodens, vellicans, gravativa, distensiva, &c. Quomodo differre soleat ratione loci, antea iam fuit indicatum.

§. XXV.

Signa arthritidis, sicuti in aliis morbis, dividuntur in diagnostica & prognostica. Diagnostica vel præsentem, vel instantem indicant. Instantem & imminentem indicat lassitudo, appetitus prostratus, venarum intumescentia, artuum torpor, flatulentia, alvus obstructa, suppressio sudoris, dolor capitis gravativus, &c. etenim hæc sunt indicia plethoræ cacochymicæ, quæ ut plurimum primaria

---

* In Collect. med. Cent. VII. observ. 56.

ria arthritidis cauſa eſſe ſolet, & quæ tollitur per paroxysmos febriles, ſive per febrim ſupervenientem: Etenim partes ſuperfluæ maſſæ ſanguineæ, ob motus, tum progreſſivi, tum intrinſeci, defectum non ſubiguntur, hincque fiunt obſtructiones, contingunt motus ſanguinis præternaturales, & ita febris; nam ſi arthritis contingit, eius præſentiam indicant horror, rigor, quo finito calor increſcit. In horrore febrili motus ſanguinis imminuitur, inprimis circa integumentia communia; hinc, ob defectum circuli ſanguinis, a quo regulariter calor dependet, ſentiunt papillulæ nerveæ cutis defectum caloris, ſive ſenſum frigoris, ſanguis vero in hac horripilatione & ſpaſmo tunicæ muſculorum communis pellitur verſus centrum, ibique magis agitatur, unde calor ſubſequitur, & in calore ſudor contingit, cum quo particulæ heterogeneæ, ſive fermentum arthriticum, ſimul evacuatur. Dum hæc contingunt, vera ſigna etiam præſentis arthritidis apparent, nempe dolores articulorum, ut plurimum primum in pedibus, & in ſpecie circa pollicem, quoniam ibi notabilis ligamentorum & tendinum copia exiſtit. Hæc, iam dicta, reperiuntur apud SYDENHAMIVM, & BAGLIVIVM, qui primario de arthritide ſcripſerunt, immo ipſa experientia iam prolata confirmat.

§. XXVI.

Ad prognoſin quod attinet, maxima pars Medicorum defendit, quod arthritis ſit ſpecies criſeos ſalutaris, quæ per febrim inſtituitur, ac per ſudorem, & urinam, fermenta heterogenea arthritica evacuat. Ideo raro cum lethalitate coniuncta eſt, & quamvis ſæpius paroxyſmi arthritici reiterantur, tamen homo usque ad extremam ſenectutem perſiſtere poteſt. Si vero in ſenio vis depurandi, expellendi, & deponendi materiam arthriticam ad loca extrema deficit, tunc dolores mitiores fiunt, ægrotantes

tantes vero torpidi & languidi redduntur, tandemque moriuntur vel apoplexia, vel suffocatione, vel corruptionibus viscerum, quia materia arthritica non amplius in consolidatis articulorum partibus expurgatur, sed ad viscera devoluta, ea corrumpit atque inflammat. Dicitur quoque, quod arthritis & podagra hominem præservare valeant ab aliis morbis, quod suo modo concedi potest. Etenim si heterogeneum principium vel in corpore nascitur, vel ad illud defertur, per fermentum arthriticum statim mutatur, & sic arthritis oritur. Hancce thesin veram esse, ostendunt aliæ observationes, v. gr. leprosorum, qui, durante peste, ab hac immunes extiterunt, quoniam fermentum pestiferum fuit transmutatum in leprosum. Si ulterius prognosin formare volumus in arthritide, considerare debemus subiectum. Ita arthritis in iunioribus spem curationis relinquit, quoniam, si debito modo tractantur subiecta, omne fermentum arthriticum radicitus evelli potest. Si vero arthritis hæreditaria est, ob connatam tum solidorum, tum fluidorum pravam dispositionem, vix promittere possumus exoptatam curam. Arthritis si partes extremas modo occupat, etiam non adeo periculosa est, quam illa, quæ principiis nervorum propinquiora organa affligit. Arthritis omnis ad morbos chronicos referri debet; durat enim plerumque per mensem unum alterumve, quia massa sanguinea a materia arthritica non tam cito depuratur. Hyberno tempore ut plurimum vexantur, & in æstate immunes a doloribus vivere solent. Inprimis autem notandum, quod in arthritide omnis retropulsio præcaveri debeat, quæ topicis improvide applicatis, plerumque fieri solet; si enim materia morbifica ab articulis ad partes nobiliores defertur, v. gr. ad cerebrum, tunc contingit apoplexia, aliique affectus soporosi; si pulmones occupat, phthisin, tussim, pleuriti-

D dem,

dem, peripneumoniam, catarrhum suffocativum excitare solet. Retropulsa arthritis ad glandulas intestinales, ibi producit affectus colicos ineffabiles, diu durantes, & in fine lethales, quale exemplum a celeb. Dno. Præside audivi; si devolvitur ad hepar, hepatitis oritur.

§. XXVII.

Cura alia est in paroxysmo, alia extra paroxysmum. In paroxysmo respicienda est causa doloris, ipse dolor, aliaque symptomata. Ideo requiruntur talia medicamenta, quæ plethoram & cacochymiam corrigunt, fermenta arthritica, sive salia acria, maxime acida, temperant, humores condensatos resolvunt & educunt, tum ex primis viis, tum ex massa sanguinea; porro talia, quæ spasmum & sensum irritationis mitigant, poros cutis, vasa minima sanguifera, per dolorem & spasmum constricta, laxant, spiritusque debilitatos ita roborant, ut eorum vis confortata materiam peccantem melius, placide tamen expellere valeat. Consentiunt fere omnes, plethoram arthritidis causam esse, & per febrim in arthritide plethoræ fieri imminutionem, ac in sudore materiæ arthriticæ separationem. Ideo nonnulli plane omnem usum omnium fere remediorum interdicunt, & patientiam, sive curam per expectationem, commendant, dicuntque, ita non turbari motus naturæ criticos: Verum quidem est, quod crisis non sit turbanda, interim tamen non sequitur, quod ideo nullum remedium sit adhibendum; nam dantur multa remedia, quæ crisin hanc placide promovent, & ad superandam, extinguendam & imminuendam materiam arthriticam multum conducunt, absque retropulsione, vel motuum criticorum inversione.

§. XXVIII.

Ex fonte ideo chirurgico applicari potest primo venæ sectio, plethoræ remedium. Observationes omnium

Medi-

Medicorum testantur, vix feliciter curari arthritidem in plethoricis, absque venæ sectione. Non vero illa instituenda est in parte affecta, propter doloris exacerbationem, & metum aliorum symptomatum; potius illa suscipitur in alia parte, a doloribus libera, & parti affectæ aliquo modo vicina. Substitui possunt scarificationes, non parum utiles, ex simili intentione, ad sanguinis copiam nimiam imminuendam; quo pertinent suo modo hirudinum applicationes. SALMVTHVS * testatur, sacrificationem, singulis mensibus in manibus & pedibus institutam, inprimis circa pollices, præservasse mulierem ab arthritide. Le CHEVALIER TEMPLE ** simili modo scarificationes extollit, & fotum postea, sive pediluvium, ex urina humana recenti applicandum, commendat. Cacochymiam respiciunt ex præsidiis chirurgicis vesicatoria atque fonticuli, qui acres & vitiosos humores e fundo partium eliciunt, & ideo præservant ac curant. Huc pertinet moxæ Chinensis applicatio, quæ ad species cauteriorum referri debet; est enim moxa lanugo artemisiæ latifoliæ Japonensis, in globulos densos contorta, parti dolenti imposita, posteaque certis bacillis aromaticis accensa. Ita in cute adusta excitantur fonticuli; *** ulcera nata vel foliis brassicæ, vel emplastro dia-palmæ obducuntur. Illust. & b. WEDELIVS, noster loco moxæ, stupam communem commendat.

D 2 §. XXIX.

* In Observat. med. Cent. III. Observ. 46.

** In suis Meditationibus, sive les Oeuvres melées, inprimis in illa, quam de la Goutte, sive de Podagra, scripsit.

*** Vide, inter alios scriptores, Valentini Museum Museorum, pag. 229.

§. XXIX.

Ex fonte pharmaceutico tutissime primo in usum vocantur purgantia & vomitoria: Hæc magis in ventriculum agunt, illa in intestina, & cruditates, omnium fere morborum mineram, eiiciunt; quo fine inservire possunt bina tutissima, & omnium optima emetica, radix ipecacuanhæ, & tartarus emeticus. Habemus, inter alia, remedium, in arthriticis morbis egregium, gummi guttæ, sive podagræ, dictum; hoc in nonnullis agit per vomitum, alios contra purgat per alvum. Prostant & pilulæ, antipodagricæ dictæ, in quibus hoc gummi basin constituit. Compositio sequens est: Rec. gummi guttæ unc. dimid. resin. scammonii drachm. ij. resin. gialappæ, extract. helleb. nigr. extr. trochiscor. alhand. ana drachm. j. extr. fumar. unc. semis, misce; dosis gr. XXI - XXV. pro diversa constitutione subiectorum. Simili modo laudantur hermodactyli, tanquam specificum, quorum pulvis hodie scrupulus unus, cras drachma semis, & sic deinceps datur, semper ascendendo in dies, donec veniamus ad illam quantitatem & dosin, quæ quinque, vel sex alvi evacuationes excitare potest; hæc dosis inventa, deinceps bis per septimanam reiteratur. Non interdicimus aliorum usitatorum purgantium usum, modo hoc indicamus, quod bina nominata ab auctoribus, ut magis specifica, sint commendata. Ex hermodactylis paratur quoque notissimum decoctum antipodagricum Viennense sequentis compositionis. Rec. polypodii querni, hermodactylorum, rad. Chinæ, sarsaparill. ana unc. quatuor, lign. guaiac. raspat. unc. sex. C.C. coquantur in tribus mensuris vini, & novem mensuris aquæ, ad quartæ partis consumtionem. De hoc decocto sumuntur quotidie sex, vel octo libræ, & laxantia interponuntur, ex pilulis, antea indicatis. Hisce præmittuntur commode illa, ita dicta, digestiva, sive præparantia, quæ cru-

cruditates in primis viis, quibus mediantibus alias vis purgantium atque emeticorum infringitur, corrigunt & destruunt, qualia sunt sal digestivum verum Sylvii, cremor tartari, tartarus resolubilis, vitriolatus, cum radice ari, pimpinellæ, croco martis aperitivo, &c.

§. XXX.

Sudorifera moderata in hac medendi methodo requiruntur, quæ serum viscidum resolvunt, salia acria temperant, & subtiliata per poros cutis educunt. Talia primario sunt salia volatilia alcalia, simplicia & oleosa, quibus acida optime temperantur, qualia sunt spiritus & sal volatile cornu cervi, viperarum, lumbricorum, sal volatile tartari, remedium, post liquorem Alcahest, fere optimum; quo pertinet etiam spiritus bezoardicus Bussii, sal volatile oleosum Sylvii, & multa alia similia. Sylvius mirum quantum laudat suum sal volatile oleosum, & quidem non sine ratione, quia salia volatilia omnia acida temperant. Si vero oleis æthereis permiscentur, & ita roborantur, vis temperans in hisce remediis augetur; etenim omnia olea æetherea concentratissimum, & extreme corrosivum oleum vitrioli ita corrigunt, ut vix sapor relinquatur. Simile quid statuere debemus de vi temperante, quam expectamus ex usu partium animalium, quoniam & in illis oleosum principium sat copiose delitescit. Qui vero vult parare verum sal volatile oleosum Sylvii, ille recipit libras II. salis tartari, libr. I. salis ammoniaci, libr. IV. spiritus vini, & aquæ q. s. hæc soluta & mixta, destillantur per Retortam, vel Alembicum, debito modo, spiritus autem impetratus de suo capite mortuo ter quaterve cohobatur; ita sal tartari simul volatilisatur & impetratur spiritus salis ammoniaci tartareus, pro usu interno egregius, cum quo deinceps olea æetherea aromatica facillime combinantur.

 §. XXXI.

§. XXXI.

Profunt & diuretica, quæ, ficuti iam laudata fudorifera, vim habent vifcidum folvendi & incidendi, ac acidum aufterum corrigendi & temperandi, atque per glandulas renales educendi. Inftar omnium hic funt falia vegetabilium fixa, per incinerationem parata, ut ftipitum fabar; ononid. genift. artemif. card. ben. tartari; oleum tartari p. d. &, quod cum hoc convenientiam habet, Alcaheft Glauberi, ex nitro fixato carbonibus impetratum; porro Tinctura antimonii, tartari, carbonum, &c. Hifce remediis mediantibus, provide applicantis, tutiffime, & absque repulfionis metu, arthritici tractantur, & tractari poffunt; nam tantummodo fe- & excretiones, absque iniuria, placide promovent.

§. XXXII.

Nunc videbimus fpecifica, in morbis arthriticis laudata, quorum varia commendantur tum ex regno vegetabili, tum animali, tum minerali. Remedia antarthritica regni vegetabilis funt primo radices infipidæ, ut Chinæ, farfaparillæ, cichorii, fcorzoneræ, bardanæ, quinque aperientes maiores, minores, in fpecie fœniculi, graminis ononidis, fcrophulariæ, taraxaci; hæc omnia partim poffident fubtilem terram, partim mucilaginem, partim tenuiffima falia alcalia, quibus mediantibus falia acria auftera temperantur, invertuntur, & per fudorem atque urinam educuntur, aqua autem, cum qua decoquuntur, vifcofitates diluit. Secundam claffem abfolvunt vegetabilia, fale volatili prædita, quo pertinent radix ariftolochiæ omnis, in fpecie longæ & clematitidis, contrayervæ, fuccifæ, herb. Britannicæ, five lapathi folio cubitali, herb. rorellæ, cochleariæ, nafturtii, beccabungæ, chamædryos, chamepytios, velivæ mofchatæ, aut arthriticæ, fummitates pini, lignum

lignum sassafras, iuniperinum, &c. quæ omnem stagnationem humorum dissipant & resolvunt, sive ex illis fiant infusa, s. spiritus, s. essentiæ, &c. Qui labores suscipit cum cochlearia, ille observabit in analysi penetrantissimum sal volatile, quod cum volatilitate raphani rusticani militat. Quum vero per experientiam certum sit, cochleariam esse optimum antiscorbuticum, ideo exinde elucescit, a quonam principio scorbutus, & sic arthritis originem ducat, nempe ab acido quodam fixo corrodente, & sic destruente fibrillulas minimas solidorum, quibus enecatis, postea fœtor ille intolerabilis, v. gr. in stomacace, oritur. Tertio laudantur amara. Est quidem amarities in cochlearia; chamedry, rad. aristolochiæ, &c. sed maior illa deprehenditur in radice & herba trifolii fibrini, ligno colubrino, utpote optimis antiscorbuticis, fumaria, carduo benedicto Mariæ, tertianaria, scordio, summitatibus centaurii minoris, &c. quorum extracta celeberrimorum Practicorum pilulas balsamicas, ingrediuntur. Amara omnium optima sunt balsamica, & temperantia optima antiscorbutica; hinc natum est proverbium, *bitter im Munde, stærckt im Hertzengrunde*; observamus enim, in combustis cineribus eiusmodi herbarum delitescere copiosum atque efficacissimum sal alcali, quod in aliis herbis non tam abunde reperitur. Extracta etiam amara facile liquescunt, si ab aere humido non defenduntur.

§. XXXIII.

Specifica regni animalis, in arthritide laudata, sunt lumbrici terrestres, vel in substantia, vel in pulvere, vel in essentia dati, vel eorum spiritus urinosus, & sal volatile, vel etiam cinis. Et quoniam talpæ lumbricis nutriuntur, ideo & talparum cinis in arthritide quoque laudatur; item millepedes commendantur, in quibus sal copiosum diureticum & aphrodisiacum delitescit; viperæ in substantia,

de-

decocto, & brodio, propinantur, nec non eorum spiritus, & sal volatile. RAYMVNDVS LVLLIVS * de viperis scribit, quod viperæ sint medicina regia, quæ miracula præstet. Lumbrici & viperæ nutriuntur terra; ideo salis nitrosi terrestris pars fixa in hisce animalibus volatilisatur, sicuti salia herbarum fixa volatilisantur in corpore cervi. Omnes hinc partes animalium duræ in cura arthritidis locum invenerunt, uti sunt cornu cervi, dens apri, & hippopotami, mandibulæ lucii piscis, unicornu, cornu rhinocerotis, ungulæ alcis, lapides manati, cancrorum, percarum, carpionum, mater perlarum, conchæ, perlæ, chelæ cancrorum, &c. quoniam in se continent terram subtilem absorbentem antacidam, temperantem & mucilaginem, salia involventem, sal volatile urinosum & oleum, quæ salia acida austera temperant, corrigunt, resolvunt, attenuant, & ad excretoria ducunt. Laudantur & ossa humana calcinata, manuum scilicet in chiragra, pedum in podagra, sed nos anthropophagiam aliis relinquimus, potius sal dulce lactis, vel saccharum lactis, commendamus, semel de die, ad unciam dimidiam, sumendum.

§. XXXIV.

Specifica antarthritica regni mineralis varia prostant. Pleraque corpora regni mineralis sunt alcalia, extreme fixata; etenim aurum, & omnia metalla, antimonii pars regulina, immo ipse mercurius menstruis acidis solvuntur, quæ experimenta, utpote notissima, certitudinem huius theoriæ confirmant. KVNKELIVS ** laudat antimonium crudum, tanquam summum remedium, in contractura, ab arthritide nata, & eius pulverem, cum saccharo & aroma-

tibus

* Lib. de conservanda vita, Cap. 11.

** In suo Laboratorio chemico, p. 432.

tibus in morsulos commutat, qui morsuli etiam in Dispensatorio Brandenburgico reperiuntur; dedit antimonium quotidie ad scrup. unum, gr. XXV, & ita varios a contractura liberavit. Hoc remedium non contemnendum est, quia ipsa experientia usum antimonii crudi confirmat; dependet vero vis & efficacia antimonii crudi a particulis regulinis mercurialibus, aliquo modo fixatis. Sunt & alia antimoniata, in morbis arthriticis non contemnenda, ut regulus antimonii medicinalis, sive antimonium diaphoreticum rubrum, antimonium diaphoreticum album, sive commune, antimonium martiale cacheсticum, cerussa antimonii, materia perlata, Tincturæ antimonii omnes alcalicæ, immo rhabarbarina B. Wedelii. Huc pertinent cinnabarina, in specie cinnabaris antimonii, cinnabaris lunæ, specificum cephalicum Michaelis, & martialia omnia, in specie Tincturæ martiales, cum arcano tartari liquido, crocus martis aperitivus, cum sulphure, & ex hoc paratus pulvis cachecticus Quercetani. Chemici nonnulli perfectam arthritidis curam per mercurium diaphoreticum, arcanum corallinum, aurum horizontale, &c. promittunt; sed mercurialibus hisce non ubique fidendum. Succinum, quod ad regnum minerale referri debet, est anodynum & antispasmodicum. Ideo cum cinnabarinis, castorinis, viperinis, lumbricatis, &c. ad dolores imminuendos, & insensibilem transspirationem promovendam, commode misceri potest. Ad dolores imminendos etiam egregie se commendant liquores anodyni minerales dulces & fragrantes, ex oleo vitrioli parati, & præsenti seculo in re medica satis satis noti atque laudati. Hi tutissime possunt applicari pro usu interno, ob virtutem bezoardicam, simul coniunctam, immo pro usu externo. Denique huc referri debent acidulæ & thermæ.

E §. XXXV.

§. XXXV.

Externorum & topicorum remediorum, in arthritide laudatorum, ingens, & fere ineffabilis datur copia, quorum tamen applicatio facile in aegrotantium detrimentum cedere poteſt. Sane in hoc morbo remedium, alias laudatiſſimum, fieri poteſt noxium & perniciosum repellens. Optimi ideo Medici omnium topicorum remediorum uſum plane interdixerunt, & modo commendarunt fotus calidos ex pelliculis, quo conſervetur humorum circulatio, & in artubus neceſſaria transſpiratio. Laudantur vero primo cataplaſmata ex hyoſcyamo, bono Heinrico, floribus ſambuci, aliisque notiſſimis emollientibus & paregoricis; ſecundo emplaſtra, ut dia-palmæ, de hyoſcyamo, antipodagricum TACKII, BARBETTI, cera catholica BURRHI, &c. quæ ex reſinis odoriferis, ut gummi ammoniaco, galbano, opoponace, bdellio, aſſa fœtida, gummi elemi, taca mahaca, olibano, ſagapeno, croco & camphora, tanquam principalioribus ingredientibus, componuntur, quorum ſal volatile oleoſum reſolvens & anodynum eſt. Tertio ex hiſce reſinis, oleis, pinguedinibus, axungiis atque medullis componuntur balſama anti-podagrica dicta, quo pertinet oleum hyoſcyami, petræ, verbaſci, caſtorei, calcis vivæ, ſive Philoſophorum, pinguedo cati ſylveſtris, porci, vulpis, axungia cervi, medulla mandibularum inferiorum equorum, ſecundum nonnullorum, & fortaſſis ſuperſtitioſorum & Empiricorum, ſententiam. Quarto huc referendi ſpiritus vinoſi & urinoſi, ut camphoratus, myrrhatus, crocatus, florum lavendulæ, foliorum rorismarini, baſilici, lumbricorum, formicarum, cochleariæ, theriacalis camphoratus, balſamus Anglicanus, ſpiritus arthriticus, linimentum nervinum WEDELII. In ſpecie in doloribus articulorum reſolvens & anodynum egregium eſt ſpiritus ſalis ammoniaci vinoſus, cum genui-

no

no oleo anthos & lavendulæ permixtus. Videndum tamen, ne hæc omnia, aliaque ſimilia, fiant repellentia, quæ fermenta, ad latera cutis devoluta, verſus interiora retrudunt, ideoque provide, & non ſemper, nec in maxima doſi applicanda. Sunt nonnulli, qui aquoſa linimenta quoque commendant, ſed de his nullum ſolatium, & ſalutarem effectum expectare poſſumus. Ob defectum enim particularum ſpirituoſarum, non ſufficienter reſolvere posſunt materiam arthriticam ſtagnantem, & profunde latitantem circa articulorum internodia. Talia ſunt lixivia antipodagrica, ut VLADISLAI IV. ſequentis compoſitionis. Rec. lixivii calcis vivæ, per aquam ſpermatis ranarum, & omnium florum, facti, libras ij. Salis ammoniaci pulveriſati ℥ß. Miſce hæc in vaſe cupreo, donec ſapphiri acquirant colorem. Hæc aqua filtrata, deinceps calefacta, cum linteaminibus parti dolenti applicatur. Hæc aqua quadantenus quidem ſpirituoſa eſt, ſed non ſufficienter. Similis fere compoſitionis eſt aqua antipodagrica IOHANNIS CASIMIRI, quæ conſtat ex phlegmate vitrioli, aqua ſpermatis ranarum deſtillata, ana libra j pulveris myrrhæ unciis ij. quæ mixtura quoque, cum linteaminibus, calide applicatur. Huc pertinet ſolutio lapidis divini D. D. KRAFFTS, qui lapis ita paratur: Recipe anodyni mineralis, ſive vitrioli Hungarici, libram j. Salis ammoniaci libram ſemis, tartari albi, aluminis crudi, ana uncias IV. Salis gemmæ uncias ij. Pulveriſata inde ollæ vitreæ, ſatis capaci, & affunde aceti florum ſambuci libras iij. Coque, leniter agitando baculo ligneo, materiam, donec ſpiſſeſcat. Poſtea additur ſacchari Saturni, viridis aeris cryſtallini, ana ℥j. iterumque coquitur, & materia tota in ſubſtantiam lapideam convertitur. Denique uncia ſemis hujus lapidis in libra j. aquæ ſpermatis rana-

 rum

rum diſſolvitur, & calide, ut antea, applicatur. Compendioſioris compoſitionis eſt lapis ille divinus, præſenti ſeculo Pariſiis uſitatus, ſequentis compoſitionis. *La Pierre Divine.* Rec. IV. Onces de vitriol de Chypre, IV. Onces de Salpetre, ou de Nitre, IV. Onces d' Alun de Roche. Il faut metre tout cela en poudre, & le faire fondre dans' un pot neuf verniſſé, d' abord a petit feu & puis, a un plus grand feu, jusqu' a ce, que tout ſoit fondu. Iettes enſvite dans cette matiere un gros de camphre mis en poudre, remuez tout auec vne Spadule de bois. Lorsuqe le Camphre ſera bien fondu, & bien incorpore, auec les autres matieres, couvrez le pot de ſon couvercle, & le lutez auec de la bate de farine. Laisſez refroidis cette compoſition durant XXIV. heures. Aprés vous caſſerez le pot, & vous trouverez une pierre verte, qu'il faut ſeparer proprement des morceaux du pot. On conſerve cette pierre dans une phiole de verre, pour empecher l' euaporation de ce qu' elle contient de ſpirituex, & de volatile. Hæc omnia in ulceribus quidem ſunt epulotica, immo & in inflammationibus quibusdam locum inveniunt; veruntamen hic non quadrant.

§. XXXVI.

Diæta in arthritide accurate obſervanda. Vitetur aër frigidus; cibus & potus ſit facilioris digeſtionis, & laudabilis ſucci, abſtinendum a potulentis vinoſis, ac decocta aquoſa, in ſpecie radicis ſarſaparillæ, Chinæ & ſcorzoneræ, immo ptiſanæ commendanda; ſomnus promovendus; excretiones liberæ ſervandæ; & animi affectus, in ſpecie ira atque triſtitia, evitandi.

S. D. L. & G.